

БЕЛАРУСКАЯ КРЫНІЦА | BIEŁARUSKAJA KRYNICA

Palityčnaja, hramadzkaja i literaturnaja hazeta.

Adras Redakcyi i Administracyi:
WILNIA, ZAWALNAJA 1—1 (Wilno, Zawalna 1—1).
Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4-aj uwieč.

HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Košty wydawania pakrywajuc skladki.
Padpiska u hod 4 zal., na paühoda — 2 zal.,
na 3 miesiacy — 1 zal.

„Да людзей тупых і да людзей злой волі“

Віленскае «Slowo», орган тутэйшых манархістых, у № 87 з дня 28.III.36 пад гэткім загалоўкам памясціў артыкул нейкага А. П. К.

Артыкул гэты аўтар пасвячае двум катэгорыям сваіх чытачоў: людзям тупым, якія самі не прызнаюць камуністычнай небяспёкі і людзям злой волі, якія ўгаварваюць іншым, што такая небяспёка ня існуе.

Галоўны змест артыкулу наступны:

— Ад пачатку сёлета 1936 г. у Віленскім Акрэжым Судзе адбылося 10 масавых камуністычных працэсаў, з лічбай абвінавачаных 98 чалавек. Былі гэта людзі рознага веку, рознай асветы, рознай нацыянальнасці. Апрача гэтага бадай штодня адбываюцца такія-ж працэсы над адзінкамі. Агулам, ня лічачы Апеляцый і Судовых працэсаў выяздных, правінцыяльных, ад пачатку сёлета года прайшло праз лаву абвінавачаных каля 200 асоб, суджаных за прыналежнасць да КПЗБ.

Большасць абвінавачаных паходзіць з паведаў: Слонімскага, Наваградскага, Косаўскага, Пінскага, Баранавіцкага і часткова з ваколіц Дзісны і Глыбокага.

Паводле нацыянальнасці абвінавачаныя выглядаюць гэтак: жыдоў — 59 прац., беларусаў — 31 прац., палякоў — 5 прац., расейцаў — 3 прац. і літоўцаў — 2 прац.

Паводле асветы: з вышэйшай — 17 прац. з сярэдняй — 11 прац., з рознага роду пачаткавай — 72 прац.

Аграмадная большасць — гэтых 72 прац. — гэта цёмныя работніцкія масы, а ў іх лічбе бадай усе беларусы, якіх у партыі падвучылі крыху Маркса і загадалі лягуць аб калектыве. Кіраўнічая роль над гэнымі масамі належа да жыдоў.

Вось-жа людзі тупыя ўважаюць, што гэтых 200 асоб абвінавачаных у камуністычнай рабоце не такія грозныя для Польшчы, кабзіх прычыны падмаць аляры, а людзі злой волі (сведчама небяспёку) пакрываюць.

Гэта агульна выглядае змест успомненага артыкулу. Акая-ж мета яго? — Хіба яшчэ больш зацывізаваць барацьбу з камунізмам у нашым краі. А як-жа гэта барацьбу праводзіць? — Хіба-ж спосабамі паліцыйнымі, бо трудна спадзявацца, каб паны-манархісты патрапілі здабыц-

па на нейкую іншую барацьбу. А калі так, дык гэны зварот: «да людзей тупых і да людзей злой волі» якраз і адносіцца да самых пісакаў у «Slowie» і да ўсіх тых, хто так думае, як яны. Справа ў тым, што кожны ідэаліст рух, прыемны каму ці не, адной толькі сілай здушыць ніколі няможна, як няможна так-жа тлумачыць яго паўстаньне адной толькі цемнай і нечай злой волі.

Апрача гэтага, прадусім трэба ведаць, што тыя ўсе беларусы, якія абвінавачваюцца ў нас у камунізме, часта ідэалігічна камуністамі не зьяўляюцца. У многіх выпадках ёсць гэта беларускія нацыянальныя вясковыя дзеячы, у сэнсе сацыяльным радыкальныя. А розныя нашы «прыяцелі» прышываюць ім латку камунізму, і тады ўжо справа ідзе проста: «Докажце, што вы не верблюд?» Гэта ёсць многіх людзей адзін са спосабаў барацьбы ня толькі з камунізмам, але так-жа і з беларускім нацыянальным рухам. Што ня ўсе абвінавачаныя ў камунізме бываюць камуністамі, служба, між іншым, доказам і тое, што Суд гэтых часта апраўдвае.

Калі-ж ідзе аб сапраўдныя спосабы барацьбы з камунізмам сярод беларусаў, дык, паводле нас, першым з іх будзе правядзенне радыкальнай зямельнай рэформы і бясплатнае надзяленне зямлёй беззямельных і малазямельных, а так-жа дапамога ім загаспадарыцца.

Другім спосабам будзе беларуская школа на кошт дзяржавы. Праўда, многія польскія палітыкі заяўляюць, што беларускія сяляне беларускай школы ня хочуць. Але што гэткае іх шчырая ці ня шчырая думка — цалком беспадстаўная, служыць доказам школьная акцыя сярод беларускіх гушчаў, якая цяпер адбываецца, а якая вымоўна сведча аб няломнай волі беларускага народу мець сваю родную школу.

Трэцім спосабам барацьбы з камунізмам будзе беларуская пазашкольная асветная праца. Праўда, могуць тут нам сказаць, што маеце свае прасветныя арганізацыі, свае гурткі і праз іх праводзіце пазашкольную асвету. Так, але ключ гэтай працы сямня знаходзіцца цалком у руках адміністрацыйных уладаў і каб гэная праца належна развівалася, трэба, каб гэныя ўлады змянілі свае да яе адносіны на лепшыя.

Чацвёртым, урэшце, спосабам

Беларускім нацыянальным, палітычным, культурна-асветным, гаспадарчым і іншым арганізацыям і інстытуцыям

Жамунікат.

Прэзідыюм Беларускага Нацыянальнага Камітэту ў Вільні, згодна з арт. 14 Рэгуляміну БНК-ту, гэтым апавяшчае абнаўленьне Беларускага Нацыянальнага Камітэту на 1936-37 год.

Дзеля гэтага:

1. Беларускія нацыянальныя, палітычныя, культурна-асветныя, гаспадарчыя і іншыя арганізацыі і інстытуцыі, згодна з арт. 3 Рэгуляміну БНК-ту павінны выдэлегаваць сваіх прадстаўнікоў у Бел. Нац. К-т — палітычныя па трох, а ўсе іншыя па двух.

2. Паўнамоцтвы дэлегатаў Прэзідыюм К-ту будзе прыймаць да дня 8 траўня сёлета ўключна.

3. Выдэлегаваныя прадстаўнікі ў Беларускі Нацыянальны Камітэт на 1936-37 год павінны сабрацца на першы агульны сход абноўленага Камітэту дня 10 траўня сёлета а гадзіне 15-ай у намешчаньні пры Завальнай вул. № 1—1 у Вільні.

4. Беларускія арганізацыі, якія не належаць да Бел. Нац. К-ту, але жадаюць прыняць учасьце ў гэтай агульна-беларускай нацыянальнай арганізацыі, павінны, згодна з арт. 5 Рэгуляміну Бел. Нац. К-ту, падаць Прэзідыюму К-ту свае заявы.

Прэзідыюм Беларускага Нацыянальнага Камітэту

(—) Я. Пазыняк (—) Мір. М. Шкялёнак (—) Інж. Л. Дубейкаўскі
Старшыня I-шы Віцэ-Старшыня II-гі Віцэ-Старшыня

(—) Інж. А. Клімовіч
Скарбнік

(—) Ул. Казлоўскі
Сакратар.

Вільня, дня 19 красавіка 1936 г.

барацьбы з камунізмам сярод беларусаў гэта будзе доступ мясцовых людзей на розныя дзяржаўныя і самаўрадовыя пасады.

Гэткае нашае рада людзям тупым і вострым, людзям злой і добрай волі...

3 БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ

Сход Рады Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. У нядзелю дня 26 красавіка сёл. а гадз. 16-ай у памешканні ўласным пры Завальнай вул. № 1—1 адбудзецца Сход Рады Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры. Присутнасьць усіх сяброў Рады абавязковая.

Лекцыя і песні. У нядзелю дня 26 красавіка сёл. а гадз. 18 у памешканні Бел. Інстытуту Гасп. і Культуры пры Завальнай 1—1 Кс. В. Гадлеўскі прачытае публічную лекцыю на тэму „Рэвалюцыйна-стародаўняй беларускай мовы ад XIII да XVI стагоддзя“. Пасля лекцыі хор Бел. Інстытуту Гасп. і Культуры будзе сьпяваць беларускія народныя песні, а так-жа будуць дэклімаваць беларускія вершы.—Уход вольны і бясплатны.

Арышт вучняў Беларускай Гімназіі ў Вільні. Перад самым Вялікаднем сёлета паліцыя арыштавала 6 вучняў Беларускай Філіі дзяржаўнай гімназіі ім. Ю. Славацкага і аднаго былага вучня Булгака, падазраючы іх у камунізьме. Шасьце арыштаваных вучняў, пратрымаўшы суткі, выпусцілі на волю, а Булгака затрымалі і пасадзілі на Лукішках у вастрог.

Увага, Беларусы — каталікі! — Калварыя — 7 чэрвеня. На адбытым анадэй паседжанні Беларускага Кааццельнага Камітэту пастаноўлена было арганізаваньне сьвяточнага Беларускага пілігрымку ў Калварыю на дзень 7 чэрвеня (Троіца). Падобна дадзеныя аб гэтым будуча апублікаваны пазьней.

Цяжкі стан беларускай вучнёўскай моладзі. У сувязі з немагчымасьцю аплаты апошняй раты за навуку ў Беларускай Філіі дзяржаўнай гімназіі ім. Ю. Славацкага ў Вільні зьвольнены з лекцыяў 20 вучняў гэтай гімназіі, пераважна з вышэйшых класаў. Падобны лёс спаткаў таксама апошнім часам соткі беларускай школьнай моладзі і ў іншых школах Польшчы. Часовая помач для гэтай моладзі ёсьць зараз-жа патрэбнай, але тры-валае палепшаньне сытуацыі было-б магчымым толькі ў выпадку ўвядзеньня ў нас спэцыяльных такс, адпавядаючых даходу мясцовых гаспадарак і наагул варштатаў працы.

„Маладая Беларусь“. Даведваемся, што „Маладая Беларусь“ мае быць органам беларусаў-польскіх чыноўнікаў і кандыдатаў у чыноўнікі. Наступны нумар гэтага журналу мае быць ідэалёгічна вярэйнейшы і асьвэйнейшы.

Зацннлі hurtok Biel. Inst. Hasp. i Kultury. Wielmi dziejny hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury ў w. Ladkoch, Staupieckaha paw. administracyjnija ūlady hetymi dniami začynili.

U hetaj sprawie Staupieckaje starastwa dnia 6 krasawika 1936 h. wydała hetkuju pastanowu:

„Z chwilą doręczenia niniejszej decyzji zawiesić działalność oddziału Biełoruskiego Instytutu Gospodarki i Kultury w Ladkach i oddział ten rozwiązać“.

Takim czynem dziejność hurtka Biełoruskiego Instytutu „zawieszona“, a hurtok „rozwiązany“.

Suproć hetaj pastanowy starastwa padana apelacyja, ale ci jana što pamożać...

Pamior Dr. Amende

Dnia 15 krasawika sioleta nahła pamior u Pekinie dr. Ewald Amende, wiadamy arhanizatar i sakratar eŭrapejskaha Kanhresu Nacyjanalnych Mienšasćiaŭ.

Dr. E. Amende z pachodžaŭnia byŭ niemcam, radziŭsia 22 XII 1892 h. u Estonii.

Niabožyk wielmi dobra znaŭ pałažeŭnie niedziaržaŭnych sławianskich narodaŭ, u tym liku i pałažeŭnie Biełaruskaha narodu. Znaŭ jon imknieŭnie Biełarusiaŭ nia tolki teoretyčna, ale bačyŭ hetuju imknieŭnie i nawočna — bywaŭ niaraz u našym kraju i pryhladaŭsia biełaruskamu žyćciu.

Śmierć zachapiła jaho padčas adnoj z blazupynnych padarožaŭ pa świecie.

КНІГАПІС

С. Паўловіч — ПЕРШЫЯ ЗЕРНЯТКІ. Беларускае граматыка для хатняга навучаньня. Вільня, 1936. Выданьне Язэпа Малецкага. Бач, 96, 24×17, цана 50 гр.

Даўно ўжо адчувалася ў беларускім народзе на гэты бок польска-савецкай граніцы вялікая патрэба падручніка пазашкольнага навучаньня. Як тут выглядае справа з беларускай школай, усе добра ведаем. Тымчасам гон народу да роднай граматы вялікі. Тыя ўсе для гэтай мэты чытанкі і кніжыцы, якія ёсьць, надта мала або й цусім не датасаваны для навучаньня і карысьці з іх невялікая.

Ужо ад некалькі гадоў здаралася спаткацца з чуткай, што Сяргей Паўловіч, ведамы дзанны пэдагог, быўшы дыр. Бел. Гімназіі ў Вільні, рыхтуе беларускі пасобнік для хатняга навучаньня, уложаны паводле вымогаў дыдактыкі і пэдагогікі.

Паўгода таму, можна ўжо было пацясацца тым, што гэты пасобнік хутка пакажацца ў сьвет, бо ўжо друкуецца. Урэшце, пара тыдняў таму, віленскія беларусы мелі шчасьце прывітаць „Першыя Зерняткі“, граматыку для хатняга навучаньня. Ёсьць гэта першая такога роду кніжыца, прызначаная для беларускага народу, што знаходзіцца на захад ад польска-савецкай граніцы.

З прыемнасьцю бярэм „Першыя Зерняткі“ ў рукі і разглядаем.

Кідаецца прадусім у вочы агулам чыстае, стараннае выкананьне. Стройнае вокладка і стылізаваныя літары загалоўку і адпаведны малюнак. На другой бачыне вокладкі ўвагі, як вучыць чытаць і пісаць. У кніжцы аж 137 малюнкаў ведамых беларускіх мастакоў: У. Паўлюкоўскага, Я. Драздовіча і М. Васілеўскага. Малюнкi агулам стройныя, арыгінальныя, узяты з беларускага быту і гісторыі.

Агульны зьмест граматыкі наступны: часьць букварная, Беларусь і беларусы, прырода і праца на Беларусі, культура і поступ, вучэньне сьвет — навучэньне цьма.

Граматыка ўложана мэтадам сынтэтычным, як найбольш у дэдактым выпадку адпаведным. Сутнасьць яе ў тым, што вучань ад азнаямленьня з буквамі, мінаючы звычайнае чытаньне па складах (сылябізаваньне), пераходзіць адразу да чытаньня зложаных з гэтых букваў цэлых слоў: аднаскладовых, двухскладовых, многаскладовых і накінец цэлых сказаў. Пры гэтым аўтар строга трымаўся ведамай у пэдагогіцы дарогі: адлёгкага і простага да больш цяжкага і складанага.

Прыемнае так-жа робіць уражаньне ідэйны бок граматыкі. Спатыкаем тут выразна беларускі народны, сялянскі, працоўны характар, беларускі быт, беларускую прыроду, беларускую культуру. З чытанкі беларусы ня толькі навучацца чытаць, але навучацца шмат карысных весак, а так-жа набяруцца з яе культурнага настрою.

Hramadżianie Biełarusy!

Idzie woś jasnaja para,
Prawidu świecić nam zara,
Ajčyna — Maci — Biełaruś,
Haroj, żywa!..
(Z „Hymnu rodnej ziarni“).
„Maja Lira“.

6-ha traŭnia sioleta minaje 10 hadoŭ ad času, kali nawieki pierastali dychać chworyja hrudzi piaŭca „Liry“, biełaruskaha paeta, filozafa i narodnaha dziejača Kizimiera SWAJAKA — Ks. Kastantaha Stepowiča.

Doŭh udziačnaści dla paeta j abawiazak pierakazaŭnia jahonych ideałaŭ padrastajučamu pakaleŭniu nakazwajuć koźnamu Biełarusu adznačyć prypadajučyja ŭhodki ŭ mieru sił i mahčymasćiaŭ. — Kab ablahčyć heta zadaŭnie dla ahułu hramadżianstwa, niżejpadpisanyja ŭziali na siabie inicjatywu sarhanizawaŭnia światkawaŭnia prypadajučych uhodkaŭ pawodle nastupnaj prahramy:

1. Sierada 6-ha traŭnia (uhodki śmierci) 1936 h. a hadz. 7¹/₂ a žalobnaje nabaženstwa ŭ kaściele św. Mikołaja ŭ Wilni;
2. Piatnica 8-ha traŭnia (uhodki pachowin) 1936 h. a hadz. 7-aj, žalobnaje nabaženstwa ŭ rodnym parachwiŭalnym kaściele niabožyka ŭ Kluščanach, Świandziarskaha paw.
3. Subota 6-ha čerwienia 1936 h. a hadz. 18-aj paświačaŭnie j adčynieŭnie pamiatnika nad hrobam paeta na Wilenskich Rossach. Zaraz-ža paśla paświačaŭnia pamiatnika adbudziecca Žalobnaja Akademija ŭ zali Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury pry Zawalnaj wul. Nr.1—1 ŭ Wilni.

Padajučy ab usim hetym da publičnaŭ wiadama, zaklikajem usio biełaruskaje hramadżianstwa pryniać asabistaje ŭčasćcie ŭ pradbačanych uračystasćiach i hetym wykazać pašanu dla nieśmiarotnych zasłuhaŭ pradčasna pamioršaŭ Kazimiera S w a j a k a.

Światkawalny Kamitet.

(—) Michaś Mašara. (—) Inż. L. Dubiejkaŭski. (—) Ks. A. Stankiewič. (—) Jan Stepowič. (—) Inż. A. Klimowič.

Wilnia, 5 krasawika 1936 h.

P. S. Kab wykupić pamiatnik i swajačasna pastawić jaho na miescy, patrebnijšče značnyja hrašowyja sumy, jakija zdabyć možna tolki ślacham dabrawolnych składak i achwiar. Dwojčy daje, chto chutka daje. Dziela hetaha chaj ničto nie admowicca jak najchutčej złažyć mahčymuju achwiaru na čekawaje konto P.K.O. Nr. 180.485 inż. A. Klimowiča — Wilnia, z zaznačėŭniem na adwarotnaj staranie siaredniaj časći pierasylnoha blankietu „na pamiatnik Swajaku“

Nowaja partyja?

Żjezd sajuzaŭ b. wajakoŭ u Wařawie

Nadowlačy ŭ Wařawie adbyŭsia wieliki žjezd predstaŭnikoŭ sajuzaŭ b. polskich wajakoŭ. Na hetym žjeździe byli predstaŭniki ŭradu j armii. Predmietam naradaŭ žjezdu byli aktualnaja palityčnyja j ekanamična haspadarčyja sprawy. Żjezd b. wajakoŭ pryniaŭ rezalucyju, u jakoj padčyrkiwaje nieabchodnaść stwareŭnia ŭ Polšcy nowaj palityčnej partyi z wyraznaj prahramaj pawodle ideologii niabožyka marš. J. Piłsudskaha.

Pry hetym u rezalucyi adznačana,

što ŭ hetaj arhanizacyjnaj pracy element b. wajakoŭ pawinien adyhrać paważnuju rolu.

Apazycyjnyja hazety apiswajučy narady hetaha žjezdu čwierdziać, što sanacyja choča adnawić žlikwidawanaŭ BB, ale pad inšaj ŭžo firmaj.

Trudna adnak spadziawacca, što nowaja partyja hetkaha charakteru budzie mieć apirysča ŭ šyrokich polskich narodnych masach. Żyćcio idzie ŭpierać i nikoli nie waročajecca nazad.

Дужа добра аўтар зрабіў, што апрача вершаў нашых старых паэтаў клясыкаў: Купалы, Коласа і інш., даў цэлы рад вершаў маладых нашых паэтаў і да таго тутэйшых, што жывуць і пішуць на гэтым баку польска-савецкай граніцы, як Машара, Танк, Васілёк і інш.

Да заганаў граматыкі прадусім належаць даволі частыя пахібы граматычныя, што агулам ёсьць у кожнай кніжцы зьявай прыкрай, а тым больш у кніжцы, прызначанай для навучаньня граматы. Прадусім дужа шмат дзе не захавана аканьне, а так-жа кароткае і доўгае у. Спатыкаюцца пахібы лёгічна-грамматычныя, напр.: „пшла мама з Бутрымам, Барбара“ — няведама, што гэта знача; або: „Юры пасьвіць каровы“ — гэта мае быць — пасе каровы. Ёсьць і іншыя падобныя сказы. Бывае нявытрыманы правапіс: так напр. у вадным месцы ад слова есьці спатыкаем: еш, а ў другім — еж, а як правільна, дык і няведама. У дзеяслове з канчаткам на іць: дзяліць, хадзіць, каціць і г. д. у трэцяй асобе множнага ліку ў аўтара шмат дзе: юць, калі трэба — яць. Здараюцца русыцызмы: утаміўся — замест умаўіўся, дрэмле — замест дрэме, не марачь — замест ня пэкаць і інш. Дужа часта няправільна, разьдзельна пішуцца прыслоўі: з вечара, у радок, да рэчы, усё роўна і інш. Карэкта сям-там зрабіла прыкрыя неспадзеўкі, як напр. у вершы Машары „У хаце“: „На палку, у кутку ля пячы“: замест ля печы, не

гаворачы ўжо аб розных іншых, менш важных, карэктарскіх недаглядах.

Аўтар усюды ўжывае: на Беларусі, здаецца нам, лепш ужываць: у Беларусі, на, хутчэй адпавядае частцы, а ня цэласьці. Здаецца нам так-жа, што і ў назове было-б лепш сказаць зерняткі, а ня зерняткі, бо зерне больш у Беларусі пашырана, як зерне.

Спатыкаем у граматыцы вобак з азбукай грамадзянскі і лацінскі. Дужа гэта добра, бо пакуль у беларусаў фактычна існуюць два шрыфты, патуль трэба нам знаць дзьве азбукі. Пры гэтай нагодзе трэба падчоркнуць патрэбу падобнай, ці й гэтай самай, адпаведна перэрэдагаванай, граматыкі лацінскай. Добры мільён беларусаў каталікоў, якія знаходзяцца пад сільным націскам польшчыны, будуць адстрашацца ад граматыкі, друкаванай грамадзянскі, адвечным „доказам“, што гэта „руская“, маскоўская.

На заканчэньне астэецца яшчэ сьцьвердзіць, што „Першыя Зерняткі“ — гэта сапраўды цэнная беларуская здабыча, і адначасна пажадаць, каб яна ня мінула ніводнай беларускай сялянскай хаты. Верым, што гэта станеца й што аўтару яе Сяргею Паўловічу ў хуткім часе прыдзецца рыхтаваць да друку, ужо перагледжанае й папраўленае, другое выданьне.

Кніжнік.

U Litoŭcaŭ

Palepšyła ekanamičnaje pałažeńnie. Nr. 25 „Viln. Ryt.“ sioleta piša: — Z pryčyny ekanamičnaha kryzysu na ŭsím świcie apošnimi tryma hadamí kryzys hety adčuwaŭsia j u Litwie. Ale ciapier ekanamičnaje pałažeńnie ŭ Litwie značna palepšyła. Ab hetym wymoŭna świedča handlowy bilans z inšymi dziaŭžawamí. Naprykład, sioleta ŭ lutym miesiacy Litwa pradala zahranicu tawaraŭ za 15,7 milijonaŭ lit. u minulym hodzie ŭ tym-ža samym miesiacy — za 11 milijonaŭ i ŭ 1934 h. — za 13 milijonaŭ. Sioleta-ž, u tym-ža miesiacy lutym, zahranicaj Litwa kupiła za 8,9 milijonaŭ lit. u minulym hodzie za 8,6 mil. lit. i ŭ 1934 h. — za 8,8 mil. lit. Takim čynam sioleta ŭ lutym miesiacy aktyŭ handlowaha bilansu Litwy byŭ 6,8 mil. lit., u minulym hodzie — 2,4 lit. i ŭ 1934 h. — 4,2 mil. lit.

Budzie 16 tamoiŭ encyklopedyi. Jak wiadama, u Koŭnie wydaŭca litoŭskaja encyklopedyja. Dahetul wydany 4 tamy (da litary C). Njedaŭna wyjšaŭ pieršy sšytok piataha tomu. Usiej encyklopedyi budzie 16 tamoiŭ, jakija wyjduć u świet tolki za 8 hadoiŭ.

Zakrytyja školy. Nr. 15 „Viln. Ryt.“ sioł. pišaŭ, što litoŭskich škoi „Rytasa“ ad 1925 h. u našym kraí da apošniaha času byŭo zakryta 123, a ciapier toj-ža „Viln. Ryt.“ Nr. 31 padaŭ, što aprača henych škoi zakryta jašče za toj-ža čas 51 škola „Rytasa“ Świacianskaha.

Zakrywajuć čytalni „Rytasa“. „Viln. Ryt.“ Nr. 31 piša, što lidzki starasta, z pryčyn biešpiečnaści publičnaja, začyniŭ apošnim časam 9 litoŭskich čytalniaŭ.

Spyniajuć dziejnaść addziełaŭ T-wa św. Kazimiera. Jak widać z ta-ho-ž numeru „Viln. Ryt.“, toj-ža lidzki starasta, z tych-ža pryčyn biešpiečnaści spyniŭ njadaŭna dziejnaść 14 addziełaŭ T-wa św. Kazimiera.

Litoŭskaja delehacyja. 24 i 25 minulaŭ miesieca Staršynia Lit. Nac. K-tu ŭ Wilni K. Stašys i jaho zastupnik Kun. K. Čibiras byli jak delehaty ad litoŭskaha hramadzianstwa ŭ Ministerstwie Unutr. Spraŭ, dzie złažyli memorjal ab pałažeńni litoŭcaŭ u Polšcy.

Wysialajuć. Njadaŭna zahadam wilenskaha wajewody wysieleny z Polšcy Kun. N. Raštutis, pošla byŭšy dyrektor himnazii M. Untulis, a ciapier taki-ž zahad wydany P. Karazii, dyrektaru litoŭskaha banku ŭ Wilni.

A6 ukraíncaŭ

ная, пяць тыднёвікаў, адна двугднёвая й адна месячная.

„Патрыятычнае“ выхаваньне моладзі ў Сав. Украіне. Камуністычная газета моладзі „Комсомольская Правда“ падае справаздачу IX зьезду Камсамолу Украіны, у якой адзначана „патрыятычнае“ вайсковае выхаваньне моладзі ў камсамоле Украіны. Гэтае патрыятычнае выхаваньне палягае на ўпаваньні моладзі аб патрэбе абароны „соцыялістычнай бацькаўшчыны.“

Українская прэса пад Румыніяй. Цяпер Украінцы пад Румыніяй маюць 8 газет: адна газета штодзён-

Krywawyja padziei ŭ Lwowie.

11 asob zabitych, 120 raniennych, 661 arysławananych.

Na treci dzień Wialikadnia sioł. u Lwowie padčas demanstracyi biez-rabotnych byŭ ranieny rabotnik Uł. Kazak, jaki ŭ špitali pamior. Na pachowiny Kazaka sabralasja masa narodu. Padčas chaŭturnaha pachodu natoŭp prarwaŭ lancuh palicyi, i pačalasja stralanina. Huk strełaŭ wyklikaŭ uzwarušeńnie, jakaje ŭzrasła pad wídam raniennych i zdratawanych. Nie zwažajuć na heta, chaŭturny pachod išoŭ upierad — jaho napirała wialikaja masa narodu. Uzdoŭ pachodu pasypalisja kamieñni ŭ wokny kramaŭ.

„Kurjer Warszawski“ padaŭ, što padčas hetych zawarušeńniaŭ u Lwowie 11 asob zabitych i 120 asob raniennych.

Palicejskija i sudowa-šledčyja ŭłady rasšledžuwajuć hetuju sprawu. U wyniku šledztwa arysławana 661 asoba.

Polskija hazety, apiswajuć hetyja padziei, adznačali, što na ploščach Lwowa demonstranty naŭadžwali wiečy, na jakich pramaŭlali aratary pa-polsku i pa-ukrainsku.

Liha Narodaŭ i wajna ŭ Afrycy

Z samaha pačatku italijanska-abisynskaj wajny ŭ Afrycy Liha Narodaŭ zanialasja razhladam hetaj krywawaj rasprawy j dasiul jašče ŭsio haworyć ab sposabach i mahčymašciach spynieńnia krywawaj bojk i Afrycy. Italijancy hetym časam zabrali wialikuju časć Abisynii j namahajucca zusiŭ padbić amal biezberonnych abisyncaŭ.

Apošnimi časami italijanskaja armija pačala ŭžo padychodzić až pad abisynskuju stalicu Addis-Abebu.

Dziela wyjaŭlenaj biassilnasci Li-haj Narodaŭ u spynieńni italijanskaha krywawaha imperjalistyčnaha zachop-nictwa Abisynii, Liha ŭ palityčnym

šwiecie tracić swajo značeńnie i aŭ-torytet.

Ciapier suproć italijanskaha im-perjalizmu ŭ Afrycy raščuča pastawiła Anhlia, jakaja daŭe Abisynii hrašowuju pazyčku i biassumniŭna pa-moža aružžam.

Raščuče stanowišča Anhlia, pa-kulšto, nia strymliwaje zachopnictwa italijancami Abisynii, ale tolki pahra-žaje nowaj wajnoj — anhielska-itali-janskaj, jakaja moža pačacca na Sia-rodziemnym mory.

Słowam, pačataja wajna ŭ Afry-cy moža pierakinuć j u Eŭropu.

Hišpanija na šlachu da balšawizmu

Njadaŭna ŭ Hišpanii adbylisja parlamenckija wybary, u jakich pier-mahli lewyja i demokratyčnyja partyi, abjednanyja razam z kamunistami ŭ h. zw. „narodny front“.

Wybary hetyja prajšli wielmi bur-na: spalena 68 kaściołaŭ, 72 asoby zabitych i 300 asob raniennych.

Raščuć lewy kurs unutranaŭ palityki.

Pašla wybarnej pieramohi „na-rodnaŭa frontu“ hišpanski ŭrad pa-

wioŭ raščuć lewy kurs unutranaŭ pa-lityki. Nasamperš ražwizaŭ fašy-stoŭskija arhanizacyi j prawoiŭ arysły siarod fašystoŭskich dziejačoŭ. Aryš-tawana boľš 200 asob.

Baski damahajucca aŭtanomii.

Pašly z baskijskaj prawincy pa-dali ŭ hišpanski parlament projekt aŭ-tanomnaŭ statutu dla Baskaŭ. Hety projekt padpisali ŭsie baskijskija pašly.

Narady hieneralných štabaŭ Anhlii, Francyi i Belhii

U zwiazku z apošnimi palityčny-mi wystupieńniami Niamieččyny, ja-kaja adkinuła dasiulešnja swaje za-bawiezańni padparadkawannia Wersal-skamu dehaworu j inšym mižnarodnym traktatam, hieneralnaja štaby zbrojnaj siły Anhlii, Francyi i Belhii pačali

naradžacca, jak majuć spynić ewen-tualny wajenny pachod niamieckaha wojska.

Hetyja narady pačalisja 15 h. m-ca i prawodzilacca ŭ wialikaj taj-naści.

Roznyja wiestki

Z HAZET.

Sawlety, Niamieččyna, Ukraina, Polšč i Bielaruś. Hazety ciapier wiel-mi časta kidajuć upierad roznarodny-ja palityčnyja dumki. Hetyja palityč-nyja dumki, kidanyja ŭpierad, časta datyčać i Bielarusi.

Francuskaja hazeta „Je suis par-tout“, razhladajuć palityku na ŭscho-dzie Eŭropy, miž inšym, piša hetak.

„Tak, t. Stalin nizašto nia choča wajny. Jon hatoŭ na suproć swatč kličaŭ — „my nikoli nie addadzim ani piazdłi našaj terytoryi“ — paki-nuć Władywastok Japonii, a Ukrainu addać Niamieččynie, kali worahi sa-praŭdy pakazuć „zuby“ i kali Sawlety nia buduć čuć padtrymańnia z boku ženeŭskich pacyfistaŭ, jakija žadajuć krywi“.

Hetki los warožyc francuski ča-sapis Ukrainie. Waražbu ab losie Bie-larusi znajodzim u polskim časapi-sie „Goniec Warszawski“, u jakim nadrukawana hutarka adnaho niamiec-kaha hienerala, hetkaha źmieštu:

Kali Niamieččyna pastanowić pa-čać wajnu z Sawietami, dla Polšcy astanucca dwa wychady: a) Polšč astajecca neŭtralnaj, abo b) Polšč ra-zam z Niamieččynaj abjawić Sawie-tam wajnu. U pieršym wypadku Polšč dobra zarabiła-b hrašmi, a ŭ druhim wypadku torytoryjaj—atrymała-b usiu Bielaruś“.

Nu, ale heta tolki waražba—heta fantastyčnyje dumki roznych palitykaŭ. Žyćcio adnak silniejšaje ad fantastyč-nych planaŭ i jano tworyć palityku.

Z POLŠCY

Karotkija, ale wažnyja palityč-nyja wiestki. — Pašla źjezdu b. wa-jakoŭ, jaki nadowiać adbyŭsia ŭ Waršawie, skanfiskawany adzin numer „pól-urzędowski“ „Gazety Polskiej“.

— Ministr Matušeŭski zwolnieny z stanowišča staršyni kamisii ab ad-doužanni ŭ Radzie Ministraŭ.

— Urad daŭ adstaŭku krakaŭska-mu wajewodzie Świtalskamu.

— Premjer Kaściakouški raptoŭ-na adłažyŭ pajezdku i ŭ druhim ter-minie pajechaŭ u Budapešt.

Mahčymaja źmiena zahranic-naj palityki. Jak padajuć hazety, nja-daŭna adbyłasja konferencyja prezy-denta Maścickaha z hien. Rydzam-Šmihłym i ministr. zahr. spraŭ Be-kam. Hetaj narađaj mocna zacikawili-sja niamieckija palityčnyja kruhi, ja-kija dadumwajucca, što byccam pol-ski ŭrad manicca źmianić swaju da-siulašnjuju zahranicnuju palityku.

Niamieckaja hazeta „Völkischer Beobachter“, abhawarwajuć henu kon-ferencyju, čwierdzić, što ŭ chutkim časie Polšč budzie šukać ciašniejšaj suwiaz i SSRR. Adnačasna, pawodle dahadak hensaj hazety, Polšč zbližyła-sia-b da Čechaslawacčyny i da pry-

Міхась Машара.

Лёгкі хлеб.

Драма ў трох актах, з жыцця вясковай моладзі.

АКТ I.

Асобы першага акту:

Васіль Лаўручонак 25 г. сьлэсар. Прыехаў-шы з гораду да бацькоў у госьці.

Рымор Лаўручонак — яго бацька, стары се-лянін.

Ганулька — 25 г. прыгожая, вясковая дзяў-чына, краўчыца.

Мар'яна — яе матка, старая жанчына.

Пятрусь, малады, стройны, вясковы хлапец.

Верачка — 20 г., вясковая „Цілігэнтка.“

Музыкі. Хлапцы і дзяўчаты.

— о —

Чыстая вясковая хата, справа ўходныя дзьверы ў вакно. Стол, лаўка і два крэслы ля стала.

Злева дзьверы ў кухню, пры сьцане старанна прыбраны дзявоцкі ложка.

У глыбіне кравецкай машына, на каторай Гануль-ка шые. Усюды сьляды яе работы: ласкуткі, кускі кра-мніны, сшытая і недакончаная вопратка, на крэсьле, на лаўцы і на stole.

Зьява 1-я.

Ганулька адна, шм. З нугі ўходзіць Мар'яна.

Мар'яна. — Кідай працаваць, дачушка ужо сьвята заходзіць.

Ганулька — Пачакай, пачакай, мамка! толькі вось сукенку Верцы скончу.

Мар'яна — Вось бяда! Або ў Веркі апра-ча яе няма чаго апрацуць. Кончыш, абы зда-роўе.

Ганулька — Ну, ведаеш, мама, у багатых людзей сукенка якраз будзе патрэбна сяння.

Мар'яна — (парадкуючы матар'ялы) Ча-му так? Нашто яна ёй?

Ганулька — Гэта сакрэт. Бачыш, да Верачкі маюцца сяння сваты прыехаць.

Мар'яна — А хто-ж такі? Адкуль тыя сваты?

Ганулька — Згадай, мама.

Мар'яна — Мо' Пятрусь Янкаў?

Ганулька — А, дзе там... Яна за Пятру-ся ня пойдзе.

Мар'яна — Чаму? Гэтакі хлапец і пры-гожы, і разумны, і жыць ёсьць начым. Адзін у бацькоў. Бацькі ўжо старыя. Ягога, ёй яшчэ, ліха трэба?

Ганулька — Так, так, мама. Усё гэта праўда... і Пятрусь яе надта кахае, ды вось, ад-на бяда, не да спадобы ён ёй.

Мар'яна — Вось што! А казалі, быў ужо крыху ладзіў з ёй.

Ганулька — Але, ладзіў, пакуль не зьявіўся гэты дарожны майстра.

Мар'яна — Які майстра?

Ганулька — А гэты, што на дарозе за прыганятага над людзьмі, пан Крукоўскі, ці, як у нас завуць яго, Крук.

Мар'яна (Увядзіўлены кідае прыбіраць). Дык за гэтага? За гэтага Крука Верачка лепш

пойдзе, чым за Пятруся? Ты хіба жартуеш, Га-нулька?

Ганулька — Бачу, што ў мамы не ад-нальковы смак з Веркай, але ніякіх жарту. Пятрусь хоць маладзейшы, і прыгажэйшы, але хлапец вясковы, а Крук — адукаваны, сьвято-вы. Адным словам „цілігэнт“, як мама кажа.

Мар'яна — Дык што з гэтага?

Ганулька — А Верцы такога і трэба, бо яна таксама на паненку хварэе; крыху ву-чылася, ну і хоча на лёгкі хлеб. А за Пятрусьм трэба працаваць, ды яшчэ які—гаспадарка.

Мар'яна — Мне ня верыцца, далібог. Бо што тут з яе такога? Адно, што багатага бацькі дачка, ды крыху павучылася ў нейкай там гімназіі, — дык ужо і на пененку хварэць? Дык ужо і цілігэнтка? Эг, дурасьць адна, ды й годзі! Я Пятруся на дзесяць Крукоў не па-мяняла-б.

Ганулька — Маме — так, а ёй места сьніцца і беспрацоўнае жыцьцё.

Мар'яна — Дык хай ідзе за Васіля Лаў-ручонка. Гэты таксама далікатны, разумны, і пасаду ў месце мае і свой хлапец; не пры-блуда які сусьветны.

Ганулька — Эг, мама плячеш недарэч-насьці.

Мар'яна — Чаму? Ці-ж няпраўда? Ці-ж ён кепскі хлапец?

Ганулька — Праўда то праўда, але ня зусім...

Мар'яна — Чаму? Мо' і за яго ня пойдзе Верачка?

(д. 6.)

beltyckich działy — Litwy, Łatwii i Estonii.

Marnawańnie skarbowych hro-
szaj. Wilenska hazeta „Słowo” Nr. 109
z dn. 21 krasawika sioleta ũ artykule
p. n. „Niačuwanyskandal—marnawań-
nia milijonaŭ złotych” padaje, što ũ
Polščy ũ 1928 hodzie bieskarysna wy-
dana 22 milijony złotych na budovu
Radomskaj Cyhunačnej Dyrekcyi ũ m.
Chelmie Lubelskim. Budowa heta,
raspačataja ũ 1928 h., miełabyć skon-
čana za try abo čatyry hady. Pačala-
sia jana z nadta wialikim rozmacham.
Ŭ časte niapoŭnych 2 hadoŭ na ab-
šary 50 hektaraŭ pabudawana 150
wialikich budynkaŭ, jakija ŭtwaryli
22 wulicy, 6 kilometraŭ ahułnaj daŭ-
žyni, i mnoha daroh i šosaŭ. Aprača
hetaha pabudawana 241 budynkaŭ pry-
watnych, koštam 2 mil. Takim čynam
paŭstała celaje nowaje miesta. Budo-
wa hetaja była adnak chutka pierar-
wana i niedakončana aŭ pa siańniaš-
ni dzień. Mnoha niedakončanych bu-
dynkaŭ staŭjać užo kala 8 hadoŭ pu-
styja i marnujucca. Chodziać čutki,
što ũ niekatorych miescach mury „pa-
ščapalista, a pad niezablašpiečanyja
fundamenty padciaŭaje wada.

Ciapier hetaje nowaje miesta
staŭ z zabitymi woknami niedakonč-
nych damoŭ i nawodzić sum byccam
wymieršaha horadu.

„Polski strajk”. Apošnimi časa-
mi ũ Polščy častawata adbywajucca
strajki robotnikaŭ, napr. strajk u Kr-
akwie 23 sak. siol., Lidzki strajk,
Lwoŭski i inš. Dziela hetaha stałasia
aktualnaj sprawa „polskaha strajku”,
jaki palahaŭ na akupacyi fabryki.
Urad byccam maŭe hetki strajk za-
baranić.

Cikawa ab „polskim strajku” piša
pawadyr P.P.S. Niedziałkoŭski ũ haz.
„Robotnik”. Jon uwaŭaje, što „pol-
skim strajkam” polskija robotniki ba-
roniać ad žniščeńnia polski promysleŭ,
jakomu pahraŭajuć časta zhubnyja
plany miŭnarodnaha kapitału i što he-
tym robotniki baroniać nacyjanalnaha
bahaćcia Polščy, jaŭe intaresaŭ i sa-
mastojnaści.

Z ZAHRANICY

Zmowa prociŭ Japonii ũ Man-
džuryi. Dnia 15 krasawika siol. japon-
skija ŭłady ũ Mandžuryi wykryli pro-
cijaponskuju zmowu wyŭšejšych man-
džurskich čynoŭnikaŭ. Mnoha arys-
tawana, miŭ inšymi, arysławany hien.
Lin-Sen.

Wyzwolny ruch Bretoncaŭ. Dnia
18 krasawika siol. bretoncy zanieli
niekalki miest ũ Francyi. Bretoncy
damahajucca ad francuskich ŭladaŭ
niezaleŭnaści Bretonii. Policyja mno-
ha zbuntawanych bretoncaŭ arysław-
ła. Hazeta „Ekscełsior” padazraŭe,
što bretoncam materjalna pamahajuć
niamieckija nacyjanal-socyjalisty.

Nowy prezident Łatwii. 16. II.
siol. prezidentam Łatwii na miesca
Kwiezisa staŭsia Ulmanis. Žmiena he-
taja, pawodle sloŭ nowaha preziden-
ta Łatwii Ulmanisa, maŭe być astat-
nim etapam reformy łatwijskaj kon-
stytucyi, raspačataj u 1934 h.

Z KRAJU

„Razbrajeńnie”. Wilenski waja-
woda Baciński wydaŭ adozwu-zahad,
kab ludzi addali ŭladam aruzža i amu-
nicyju. Policyja ũ niekatorych pawie-
tach prawodziła ũ žycharoŭ rewizii,
žukajučy zbroi, a znajšoŭšy, zabirała
jaŭe. Hetkaje „razbrajeńnie” prawodzi-
ca daŭe.

Samahonka. Apošnimi časami
policyja mnoha dzie wykruwaŭe tajnuja
brawarki samahonki. Za samahonku
sudy karaŭe wielmi sroha.

Выпісвайце! Чытайце!

„КАЛОСЬСЯ”

Друкуецца i выйдзе ў сьвет у па-
лавне траўня кніжка 2 (6) гэтага
беларускага літаратурна-навукова-
га часопісу.

Прысланыя да 1-га траўня ў літа-
ратурны i навуковы аддзелы, а так-
жа ў аддзел — хронікі матарыялы
могуць быць зьмешчаны яшчэ ў гэ-
тай кніжцы часопісу.

Складка на часопіс у год — 4 зл.
На асобную кніжку — 1 зл.

Адрас: рэд. i адміністрацыя „Ка-
лосься” — Вільня, Завальная 1—2.

3 беларускіх газэт

Варацьба за родную школу.

Справа роднае беларускае шко-
лы ніколі ня сходзіла з бачын бе-
ларускіх газэт, а цяпер, калі сярод
беларусаŭ паўстаў супольны фронт
дзея дамагаьня роднай школы,
яна набірае асабліва важнага зна-
чэньня.

Супроць агульна-беларускага
школьнага фронту заўята высту-
паюць беларускія полёнафілы ў га-
зэце „Родны Край”, выстаўляючы
беларускаму народу, замест народ-
най школьнай i зашкольнай асьве-
ты, сваю праграму Т.Б.А., у якой
казана, што яны стаюць за... пазна-
ваньне польскае культуры.

Беларускі народ знае цану
„Роднага Краю” i ведае куды хо-
ча нахляць беларусаŭ Т.Б.А., дык
выступленьні „нашых” полёнафілаŭ
разыходзяцца, як пусты гук.

Пры гэтым, напамінаем усім бе-
ларусам, каб, падаючы дэкларацыі
на беларускую школу, высьцерага-
ліся ўсялякай правакацыі i пасту-
палі толькі паводле інструкцыі, як
дамагацца дзяржаўнай публічнай
беларускай школы на падставе за-
кону ад 31.VII.1924 г. i распара-
джэньня Міністра Рэлігійных Спраў
i Публічнае Асьветы ад 7.I.1925 г.,
выданыя Беларускага Інстытуту
Гаспадаркі i Культуры i Тавары-
ства Беларускае Школы.

Беларускі Нацыянальны Камітэт—
беларускі народны фронт.

Маладая „Наша Воля” у нума-
ры 6(7) з 12 красавіка 1936 г., год
1 выданьня, užo зразумела, што:
„Беларусы — сяляне, работнікі, ра-
месьнікі i інтэлігенты пачынаюць
разумець, што нядоля сяньняшняга
дня злучае людзей фізычнай i ўмы-
словай працы да барацьбы за
сьветлую лепшую будучыню Бела-
рускага Народу”.

Але яшчэ гэта „Наша Воля”
ня можа сьцяміць, што дзеля, вы-
шэй успамынутай, барацьбы за леп-
шую будучыню Беларускага Наро-
ду заснаваўся больш 15 гадоў та-
му беларускі народны фронт—Бел-
арускі Нацыянальны Камітэт, пад
бел-чырвона-белым сьцягам като-
рага аб’ядняваліся калісь „Грама-
да”, „Б.Х.Д.”, „Сялянскі Саюз” i ін-
шыя беларускія арганізацыі; цяпер
аб’ядняваюцца існуючыя партыі:
Б.Н.А., Б.Н.С. i другія беларускія
арганізацыі, якія далейшым цягам
твораць гэты гістарычны белару-
скі народны фронт — Б. Н. К-ту,
супроць якога ў апошнім нумары
„Н. В.” выступілі, каб яго разьбіць,
нашаваляўскія „малайцы”.

Гэтыя „малайцы”, як даецца
заўважыць, пачынаюць „рэвалю-
цыйную” барацьбу з існуючымі бе-
ларускімі арганізацыямі так, як
„маладая” ў „Маладой Беларусі”
павялі барацьбу супроць старэй-
шых.

Каму гэткае разьбіваньне бе-
ларусаŭ патрэбае?

„Сьветач Беларусі”.

Надовачы выйшаў нумар 9 пя-
тага году выданьня „Сьветача Бе-
ларусі”. Гэта часопіс праваслаўна-
царкоўных полёнафілаŭ. У гэтым
нумары царкоўныя полёнафілы вы-
ступаюць супроць царкоўнай ра-
сейшчыны, памагаюць бядаваньні-
жэйшаму клеру i крытычна ста-
вляцца да вышэйшай царкоўнай
улады.

р — н.

Адкрытае пісьмо.

Я сябра Цэнтр. К-ту БНА гэ-
тым далучаюся да выступленьня
сяброў Малецкага, Багдановіча i
Шутовіча ў справе папраўкі 29 i
34 артыкулаŭ нашай праграмы.

Б. Гапановіч-Бабарыка.

17.IV.1936

Пісьмы з вёскі

КУЛЬГАІ, Празароцкай вол.
Нашыя сяляне сёлета пачалі пера-
ходзіць на хутары. Адна толькі бя-
да з гэтымі хутарамі. Найгоршая
справа з перабудоўкай. Асабліва ў
цяжкім палажэньні апынуліся тыя,
што маюць вельмі старыя будынкі
i мусяць іх пераносіць з вёскі на
свой хутар. Купіць дзерава на но-
выя будынкі няма магчымасьцяў,
а пераносіць гнілыя будынкі, гэта
проста хоць плач. Часьць нашых
гаспадароŭ дастала сабе хутары—
па некалькі гактараŭ няўжыткаŭ,
неразараных лядаŭ, з адным мо-
хам ды кустамі. На гэтакіх хутарох
ёсьць некалькі гаспадароŭ, што
ня маюць ні каня, ні плуга, ні ба-
раны. Ствараецца палажэньне над-
та цяжкое. Адзін селянін Васвадка
з прычыны благага стану сваёй
гаспадаркі пакончыў з сабой на-
ват самагубствам. Гэта адnak ня
выхад для ўсіх. Усе сяляне не па-
вінны паддавацца свайму гору, а
ўсімі сіламі павінны змагацца за
лепшую сваю долю.

У Кульгаёх ад 1930 году існуе
польская арганізацыя „Коло Мло-
дзежы Вейскей”. Да яе належыць
беларуская, нацыянальна сьведа-
мая моладзь i ў ёй праводзіць сваю
работу. Дня 15.II.1936 г. сябры
гэтага кола, сьведомыя беларусы,
зладзілі беларускае прадстаўлень-
не, на якім адыгралі п’есу „Пір-
стая Красуля”. Людзей на прад-
стаўленьні было многа, усе з вялі-
кай радасьцю слухалі роднага сло-
ва са сцэны. П’есу адыгралі арты-
сты-аматары добра, найлепш гралі,
з дзяўчат: Вольга Лінкевічанка i Зи-
на Глацянка, з хлопцоŭ: Сяргей
Хрыпач i Антон Фядзковіч.

Гэтая-ж самая моладзь рыхту-
ецца цяпер да новага беларускага
прадстаўленьня, хоча паставіць
„Суд” i „Паўлінку”.

Жадаю ёй памыснасьці ў пра-
цы на карысьць беларускага на-
роду!
Гіндзін.

БЫЧЫНШЧЫНА, Маладэчан-
скага пав. Нашая вёска малая, мае
ўсяго 20 жыхароŭ. Усе па нацыя-
нальнасьці беларусы, толькі мала-
сьведомыя. Арганізацыяŭ у нас ні
сваіх, ні чужых няма. Сяляне амаль
усе пісьменныя. Некаторыя ахвотна
чытаюць „Беларускую Крыніцу”
i надта цікавіцца беларускім ад-
раджэньскім рухам. Некаторыя ад-
нак марнуюць час i сваё дабро на
йгру ў карты. Нашыя карцёжнікі
надта шчыра ўзяліся за йгру ў кар-
ты. I так яны заўята йграюць, што
адзін з іх прайграў нават свой вар-
штат працы i то не зараз, але па-
крысе, кожную нядзелу па аднэй
прыладзе. Так прайграўшыся, за-
стаўся сам гол, як кол.

Браты Беларусы! сорамна так
рабіць, кінце карты — гэтую на-
шую згубу, лепш падумаць, як
нам паправіць сваё гаротнае жыць-
цё. Чытайце беларускія кніжкі i ча-
сопісы, дамагайцеся адчыньня род-
най школы для сваіх дзетак!

Міхась Салавейка.

НІШЧАВІЧУ, Віалежскага пав.
Віоска Нішчавічы влілікага, склада-
ецца jana z 80 chat. Зыхарамі jaŭe
жаўлажуча беларусы, але зусім на-
цыянална нясьведомыя. Ніколі не
піаюць сваіх родных піесьняŭ, ня
чытаюць беларускіх газетаŭ i наау-
лі ня цікавіцца беларускай справай.

Браты! чытайце беларускія кніжкі
i газеты, jany was ўсьвідоміаць i на-
цыянална i соцыялна, jany wam ska-
жуць, што wy, беларусы, належыце да
12 milijonnaŭ Беларускага Народу,
jaki, tak jak i inšyja narody, maŭe
prawa na samastojny, niezaleŭny ad
nikoha byt. My nie pawinny wyraka-
ca swajho rodnaha, ale pawinny jaho
žanawać i lubić. Našym najbolszym
abawiazkam joŭe baranić swoj nacy-
janalny honor, swaje nacyjanalnuja
i hramadzkija prawy. Kali ўsie bела-
rusy zhođna, stojka, achwiarna buduć
pracawać dla dabra swajho mnohapa-
kutnaha narodu, dyk nie siańnia, to
zaўtra „zahlanie sonca i ŭ naša wa-
konca!”

Jakub Čyžyk.

HUTA, Lidzkaŭa paw. Žychary
wioski Huty ўsie belarusy j haworać
tolki pabielaruskі. Zachoŭwajuc jany
ўwa ўсім roznyja staryja bеларuskija
zwyčaj i abyčaj. Najbols žanujuc i lu-
blać rođnuju pieśniu, jakuju piajuć pry
pracy ŭ koŭznuju paru hodu, padčas
halaŭniejšych mamentaŭ u жыці čała-
wieka, przykładam chreśbiny, wiasielle
j inš., padčas świataŭ, asabliwa bol-
šych, jak Kalady, Wialikdziej i h. d.
Sioleta na Wialikdziej našaja moładz
taksama śpiewała bеларuskija wieli-
kodnyja pieśni, jak pa wioskach, tak
i pa miastečkach, asabliwa ŭ m. Su-
botnikach. Rodnaja pieśnia heta nie-
razlučnaja tawaryška ŭ жыціsielani-
na. Jana jamu ablahčaŭe pracu, paciašaŭe
jaho ŭ roznych biedach i ciaŭkim ho-
ry. Abawiazkam koŭnaha bеларуса
pawinna być pašana swaje narodnaje
pieśni, jakaja žaŭlaŭecca adbitkaj sia-
lanskaha жыці.

Aprača dobrych zwyčajaŭ, zachou-
wajucca ŭ nas tak-ža j blahija pry-
wyčki, da katorych naleŭyć pradusim
pićcio harełki. Čacia ciaŭka stała żyć
bеларuskamu sielaninu, časta celymi
dniami żywie jon biaz chleba, adnak
biez harełki n’ejk nia moŭa abyjści-
sia. Kali nia maŭe ani hraša, kab kupić
harełki, dyk honić samahonku. Za he-
ta časta papadaŭe ŭ astroh. Naauŭ
harełka heta našaja wialikaja zhuba,
prynosić jana nam upadek i materjal-
ny i maralny.

Dziela heta žwiartajusia da swa-
ich siarmlaŭnych bratoŭ z haračym za-
klikam, kab jany zyjšli z bludnaj da-
rohi i hlanuli na lepšaŭe, światlejšaŭe
жыціо. Kab nie marnawali swajho dab-
ra na harełku, a lepš uziatlisia za swaju
rođnuju bеларuskaju kніžku j hazetu!
Hucienski.

NOWYJA-ŠARABAI, Hlybockaj
wol. Dziśnienskaha paw. Narod naŭ
z pryčyny ciemry j niaświadamaści,
z pryčyny ciaŭkoha materjalnaha pa-
laŭeńnia prosta dzičeŭe. Woŭ adzin
z mnohich faktaŭ, šyroka ciapier ras-
paŭsiudŭanych na našych ziemlach,
jaki świdčyć ab demoralizacyi bела-
ruskaha sielanstwa:

U niadzielu 29 sakawika sioleta
piacloch zlosnych ludziej napali na Ku-
ryłowiča Illu j chacieli jamu parezać
sietki, jakija jon pilnawaŭ la wozera.
Kali Kuryłowič supraciŭlaŭsia, dyk ja-
ny kinulisia na jaho z kamieńniami
j naŭami, mocna jaho pabili j pareza-
li, čuć nie zabili na śmierć.

Sprawaj hetaj zaniatlesia palicyja.

K. S.

Naša pošta

Salawiejka. Za karespandencyju
dziakujem, drukujem. Wierš da duku nie
padchodзіć. Pišycie karespandencyi.

Hucienski. Atrymeli, dziakujem, ka-
rystajem. Padawajcie deklaracyi za rođnuju
školu.

Hindzin. Wašyja karespandencyi dru-
kujem, pišycie bolš.

St. K. Atrymeli i karystajem, pišycie
čaściej.

Lawon Š. Dziakujem, karystajem, pi-
šycie čaściej.

Andrej. Pišmy atrymeli, skarystajem,
pišycie ab жыціsielen u wašaj wakolicy.

Выйшаў з друку i прадаецца ўло-
жаны С. Паўловічам новы белару-
скі ілюстраваны лемантар пад наз.

„Першыя Зерняткі”

беларуская грамадка для хатняга
навучаньня. З многімі малюнкамі
У. Паўлюкоўскага, Я. Драздовіча i
іншых. Выданьне Я. Малецкага.
Бачын 96, фармат 8°. Ёсьць гэта
прыгожая кніжыца для дзяцей i
старэйшых. Купіць можна ў ко-
най беларускай кнігарні ў Вільні i
на правінцыі. Цана пры выпісвань-
ні з перасылкай: да 10 экз. па 50 гр.,
ад 10 да 20 — 45 гр., ад 20 да 50
— 40 гр., ад 50 i ўзыш — 35 гр.

Галоўны склад: Беларуская Кнігар-
ня „Пагоня” Вільня, Завальная 1.
